

Byla C-609/19

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2019 m. rugpjūčio 13 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Tribunal d'instance de Lagny-sur-Marne (Prancūzija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. rugpjūčio 2 d.

Ieškovė:

BNP Paribas Personal Finance SA

Atsakovas:

VE

I. Bylos aprašymas

- 1 2009 m. kovo 10 d. VE ir jo sutuoktinė įsigijo nekilnojamąjį turtą ir su bendrove *BNP Paribas Personal Finance* (toliau – *BNP Paribas* arba kreditorius) sudarė 143 421,53 EUR dydžio paskolos būstui įsigyti sutartį, dėl kurios atsirado 216 566,51 Šveicarijos frankų (CHF) skola.
Dėl nesumokėtų įmokų priimtas sprendimas nutraukti sutartį prieš terminą.
- 2 2015 m. sausio 16 d. teismo sprendimu nurodyta priverstinai parduoti turtą. 2015 m. kovo 20 d. turtas įvertintas 55 000 EUR.
- 3 2017 m. sausio 12 d. *BNP Paribas* paprašė prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo leisti areštuoti VE (toliau – paskolos gavėjas arba vartotojas) darbo užmokestį.

II. Šalių argumentai ir reikalavimai

1. *BNP Paribas*

4 Be kita ko, *BNP Paribas* reikalauja:

- pripažinti, kad pagal 2019 m. vasario 21 d. atliktą apskaitą bendra jos skolinių reikalavimų suma yra 192 268,73 EUR,
- leisti areštuoti VE darbo užmokestį,
- pripažinti nepriimtinu VE prašymą pripažinti paskolą negaliojančia dėl klaidinančios komercinės veiklos, ir jį atmesti,

nepatenkinus šių reikalavimų:

- pripažinti VE prašymus dėl nesąžiningų sąlygų nepriimtinais,
- nurodyti, kad paskolos sutartyje numatyta sąlyga dėl apskaitos valiutos (Šveicarijos frankais) nepriskirtina prie nesąžiningų sąlygų, nes šioje sąlygoje nustatomas pagrindinis sutarties dalykas ir ji yra suformuluota aiškiai ir suprantamai,

nepatenkinus šio reikalavimo:

- nurodyti, kad paskolos sutartyje numatyta sąlyga dėl apskaitos valiutos (Šveicarijos frankais) nėra nesąžininga, nes dėl jos neatsiranda didelis šalių teisių ir pareigų neatitikimas,
- nurodyti, kad VE pateikti prašymai dėl nesąžiningų sąlygų yra nepagrįsti.

5 *BNP Paribas* teigia, kad VE buvo pranešta apie galimą valiutos keitimo kurso svyravimą ir jo poveikį išsimokamajam VE paskolos grąžinimui. Todėl *BNP Paribas* mano, kad sutartyje nėra jokios nesąžiningos sąlygos.

2. *VE*

6 Be kita ko, *VE* reikalauja:

- pateikti ESTT kelis prejudicinius klausimus,
- panaikinti jo pasirašytą sutartį *HELVETIMMO*,

nepatenkinus šių reikalavimų:

- patikrinti, ar sutarties sąlygos „Paskolos aprašymas“ (1 sąlyga), „Paskolos finansavimas“ (2 sąlyga), „Vidinės sąskaitos eurais ir vidinės sąskaitos Šveicarijos frankais atidarymas paskolos valdymo tikslais“ (3 sąlyga), „Keitimo operacijos“ (4 sąlyga), „Paskolos

grąžinimas“ (5 sąlyga), „Galimybė pakeisti apskaitos valiutą“ (6 sąlyga), „Paskolos teikimo apraše pateiktos informacijos pripažinimo sąlyga“ (7 sąlyga), „Paskolos grąžinimas“ (8 sąlyga), „Pagrindinės skolos sumos grąžinimas“ (9 sąlyga) yra sąžiningos,

- pripažinti, kad dėl visų šių 1–9 sąlygų nebuvo susitarta ir jos yra netaikytinos,
- pakeisti sutartis *HELVET IMMO* ir *INVEST IMMO* į fiksuotos palūkanų normos paskolos eurais sutartis nuo jų sudarymo, nustatyti keitimo kursą 1 EUR už 1,50 Šveicarijos franko, perskaičiuoti mokėtiną likutį,

nepatenkinus šių reikalavimų:

- jeigu būtų nuspręsta, kad numanoma indeksavimo sąlyga susijusi su pagrindiniu ginčijamos sutarties dalyku, pripažinti šią sutartį negaliojančia.
- 7 VE teigia, kad dėl ginčijamos paskolos jam kyla neribota valiutos kurso keitimo rizika, kad sutartyje ši rizika nenurodyta ir joje nėra žodžių „valiutos kurso rizika“. VE nurodo, kad jam nesuteikta paskolos gavėjams skirta informacija apie vertės pokyčio modeliavimą, nors paskola pasiūlyta tokiu laikotarpiu, kai kreditorius numatė didelį valiutos kurso svyravimą.
- 8 Taigi VE prašo Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikti kelis prejudicinius klausimus, pirmiausia tam, kad būtų įvertinta *Cour de cassation* (Kasacinis Teismas, Prancūzija) jurisprudencijos atitiktis 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 2 t., p. 288) nuostatomis. Iš esmės jis prašo pripažinti paskolą negaliojančia, nes mano, kad vykdoma klaidinanti komercinė veikla. Be to, VE tvirtina, kad skolinių reikalavimų suma turi būti sumažinta dėl nesąžiningos numanomos indeksavimo sąlygos, valiutos apskaitos ir mokėjimo sąlygų, nes nenurodyta „valiutos kurso rizika“, nėra išsimokamojo grąžinimo sąlygos ir sąlygos dėl pasirinkimo pirkti sandorio.

III. Sutartis ir teisinis pagrindas

1. Ginčijama paskola

- 9 Pagal ginčijamą sutartį kreditorius suteikia paskolą Šveicarijos frankais su fiksuota palūkanų norma. Paskola grąžinama eurais, tačiau mėnesinės įmokos iš eurų konvertuojamos į Šveicarijos frankus – jos skirtos palūkanoms mokėti ir pagrindinės skolos sumai grąžinti į sąskaitą Šveicarijos frankais.
- 10 Pasiūlyme paaiškinta, kad jeigu dėl valiutos kurso pokyčių padidės vartotojo su paskola susijusios išlaidos, iš mėnesinių įmokų pirmiausia bus padengiamos

palūkanos, o paskolos mokėjimo terminas pailgės 5 metais. Taip pat patikslinta: „Jūsų įmokų eurais dydis taip pat nepasikeis, tačiau paskolos mokėjimo terminas pailgės. Vis dėlto jeigu ir toliau mokėdami tokio paties dydžio įmokas eurais nepadengsite viso savo sąskaitos likučio per likusį penkeriais metais prailgintą pradinį terminą, jūsų įmokos eurais padidės.“

- 11 Šiuo atveju VE pasiskolino 143 421,53 EUR sumą. Ši suma atitinka 216 566,51 Šveicarijos frankų sumą. Pardavus turtą, kuriuo padengta likusi mokėtina pagrindinės skolos suma, kreditorius prašo areštuoti VE darbo užmokestį, lygų 192 268,73 EUR sumai.

2. Sąjungos teisė

- 12 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad šiuo atveju Direktyva 93/13, konkrečiai jos 3–4 straipsniai, yra taikytinas Sąjungos teisės aktas.
- 13 Generalinio advokato Nils Wahl išvadoje byloje *Käsler ir Käslerné Rábai* (C-26/13, EU:C:2014:85, 91 punktas ir reikalavimų išvados 2 punktas) nurodyta: „Nagrinėjant sutarties sąlygų aiškumą ir suprantamumą reikia atsižvelgti į visas nagrinėjamos bylos aplinkybes ir visų pirma į sudarant sutartį vartotojui pateiktą informaciją, be to, jos turi būti ne vien vertinamos formaliuoju ir kalbiniu aspektais, bet ir konkrečiai nagrinėjamos jų ekonominės pasekmės ir galimos jų tarpusavio sąsajos.“
- 14 2017 m. rugsėjo 20 d. Sprendime *Andriciuc ir kt.* (C-186/16, EU:C:2017:703, 51 punktas ir rezoliucinės dalies 2 punktas) Teisingumo Teismas nusprendė, kad dėl sąlygos, panašios į ginčijamą sąlygą, aiškumo ir suprantamumo ji „vartotojo turi būti suprantama ne tik formaliuoju ir gramatiniu aspektu, jis turi suvokti ir konkrečią jos apimtį, t. y. kad vidutinis, pakankamai informuotas ir protingai pastabus bei nuovokus vartotojas galėtų ne tik žinoti užsienio valiutos, kuria paskola yra paimta, pabrangimo arba nuvertėjimo galimybę, bet ir įvertinti galimai reikšmingas tokios sąlygos ekonomines pasekmes jo finansiniams išpareigojimams. Nacionalinis teismas turi atlikti būtiną šiuo klausimu patikrinimą“.
- 15 Teisingumo Teismas priminė, kad „vartotojas yra silpnesnėje padėtyje nei veiklos vykdytojas dėl, be kita ko, turimos informacijos lygio, tad šį toje pačioje direktyvoje įtvirtintą sutarčių sąlygų aiškumo ir suprantamumo, todėl ir skaidrumo reikalavimą reikia aiškinti plačiai“ (2017 m. rugsėjo 20 d. *Andriciuc ir kt.* (C-186/16, EU:C:2017:703, 44 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). To paties sprendimo 46 punkte Teisingumo Teismas patikslina, kad šį klausimą turi nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.
- 16 Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad „paskolos sutarties sąlygą <...>, pagal kurią visa valiutos kurso kitimo rizika tenka paskolos gavėjui ir kuri nėra skaidriai suformuluota, nes pats skolininkas, remdamasis tiksliais ir suprantamais

kriterijais, negali įvertinti šios sutarties sudarymo ekonominių pasekmių, nacionalinis teismas gali laikyti nesąžininga“ (2018 m. vasario 22 d. Nutartis Lupean (C-119/17, nepaskelbta Rink., EU:C:2018:103, 31 punktą ir rezoliucinės dalies 2 punktą).

- 17 Galiausiai 2018 m. rugsėjo 20 d. Sprendime *OTP Bank ir OTP Factoring* (C-51/17, EU:C:2018:750) Teisingumo Teismas nusprendė: „*Direktyvos 93/13 4 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad reikalavimas, pagal kurį sutarties sąlygos turi būti suformuluotos aiškiai ir suprantamai, įpareigoja kredito įstaigas pateikti paskolos gavėjams informaciją, kurios pakaktų jiems priimti informacija pagrįstus ir atsargius sprendimus. Šiuo aspektu šis reikalavimas reiškia, kad sąlygą dėl valiutos keitimo rizikos vartotojas turi ne tik suprasti formaliu ir gramatiniu požiūriu, bet ir suvokti jos konkretų turinį, kad vidutinis vartotojas, t. y. pakankamai informuotas ir protingai pastabus bei nuovokus vartotojas, galėtų žinoti ne tik apie nacionalinės valiutos nuvertėjimo užsienio valiutos, kuria buvo išreikšta paskola, atžvilgiu galimybę, bet ir įvertinti potencialiai dideles tokios sąlygos ekonomines pasekmes jo finansiniams įsipareigojimams“ (78 punktą ir rezoliucinės dalies 3 punktą). Tame pačiame sprendime Teisingumo Teismas paaiškino: „*Direktyvos 93/13 4 straipsnį reikia aiškinti taip, kad juo įpareigojama sutarties sąlygų aiškumą ir suprantamumą sutarties sudarymo momentu vertinti atsižvelgiant į visas su jos sudarymu susijusias aplinkybes ir į visas kitas sutarties sąlygas“ (83 punktą ir rezoliucinės dalies 4 punktą). Galiausiai jis pridūrė, kad nacionalinis teismas *ex officio* turi nustatyti galimą tokios sąlygos nesąžiningumą (91 punktą ir rezoliucinės dalies 5 punktą).**

3. Nacionalinė teisė

- 18 Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turi priimti sprendimą dėl darbo užmokesčio arešto. Jis vykdo vykdančiojo teismo įgaliojimus, todėl privalo nustatyti skolinio reikalavimo pagrįstumą ir dydį.
- 19 Direktyva 93/13 į Prancūzijos teisę perkelta *Code de la consommation* (Vartotojų kodeksas) L. 132-1 straipsniu (dabar – to paties kodekso L. 212-1 straipsnis). Šiame straipsnyje nustatyta:

„Sutarčių, pardavėjų ar tiekėjų sudarytų su asmenimis, kurie nėra pardavėjai ar tiekėjai, arba vartotojais, sąlygos, kuriomis siekiama didelio neatitikimo tarp sutarties šalių teisių ir pareigų asmenų, kurie nėra pardavėjai ar tiekėjai, arba vartotojų nenaudai, ar dėl kurių atsiranda toks didelis neatitikimas, yra nesąžiningos.

Sąlygų, kurios laikomos nesąžiningomis, sąrašas nustatytas Conseil d’État (Valstybės Taryba) dekretu <...>. Kilus ginčui dėl sutarties, kurioje yra tokia sąlyga, pardavėjas ar tiekėjas turi pateikti įrodymą, kad ginčijama sąlyga yra sąžininga.

Tokiomis pat sąlygomis priimtu dekretu nustatytos sąlygų, kurios, atsižvelgiant į jomis padarytų sutarties pusiausvyros pažeidimų sunkumą, nenuginčijamai turi būti vertinamos kaip nesąžiningos, kaip tai suprantama pagal pirmą pastraipą, rūšys.

Šios nuostatos taikytinos neatsižvelgiant į sutarties formą ar pagrindą. Taigi jos taikytinos pirmiausia užsakymo formų, sąskaitų faktūrų, garantijos patvirtinimų, važtaraščių ar pristatymo užsakymų, vekselių ar čekių, kuriuose pateiktos laisvai suderėtos arba nesuderėtos sąlygos ar nuorodos į iš anksto nustatytas bendras sąlygas, atveju.

Nepažeidžiant Code civil (Civilinis kodeksas) 1156–1161, 1163 ir 1164 straipsniuose numatytų aiškinimo taisyklių, sąlygos nesąžiningumas vertinamas remiantis visomis sutarties sudarymo aplinkybėmis, kurios buvo jos sudarymo momentu, ir visomis kitomis tos sutarties sąlygomis. Nesąžiningumas taip pat vertinamas atsižvelgiant į kitoje sutartyje nurodytas sąlygas, kai abiejų sutarčių sudarymas arba vykdymas teisiškai vienas nuo kito priklauso.

Laikoma, kad dėl nesąžiningų sąlygų nebuvo susitarta.

Sąlygų nesąžiningumo vertinimas, kaip tai suprantama pagal pirmą pastraipą, nėra susijęs nei su pagrindinio sutarties dalyko apibrėžimu, nei su kainos ar atlygio už parduotą turtą ar suteiktas paslaugas adekvatumu, jei šios sąlygos suformuluotos aiškiai ir suprantamai.

Sutartis ir visos jos nuostatos, išskyrus tas, kurios laikomos nesąžiningomis, ir toliau taikomos, jeigu sutartis gali likti galioti be šių nesąžiningų nuostatų.

Šio straipsnio nuostatos yra privalomos.“

- 20 Šio teisės akto priešpaskutine pastraipa į nacionalinę teisę perkeliama Direktyvos 93/13 4 straipsnio 2 dalis; ši pastraipa yra svarbios nacionalinių teismų jurisprudencijos pagrindas.
- 21 *Cour de cassation* (Kasacinis teismas) nesutinka su tuo, kad sąlygos, kuriose apibrėžiamas pagrindinis sutarties dalykas, būtų laikomos nesąžiningomis, jeigu jos aiškiai ir suprantamai suformuluotos (suformuota jurisprudencija).
- 22 2017 m. dviejose bylose dėl paskolos, panašios į ginčijamą paskolą, *Cour de cassation* priminė, kad bylą iš esmės nagrinėjančiam teismui tenka pareiga savo iniciatyva nustatyti, ar yra reikšmingas neatitikimas.
- 23 2018 m. byloje dėl paskolos, panašios į ginčijamą paskolą, *Cour de cassation* nusprendė, jog sąlygoje, kad „sumokėjus papildomus paskolos mokesčius likusios mėnesinės įmokos konvertuojamos į Šveicarijos frankus, [nustatytas] pagrindinis sutarties dalykas“. Be to, *Cour de cassation* nusprendė, kad ši sąlyga aiški ir suprantama, nes „skola gražinama konvertuojant nustatytas įmokas į eurus, <...> toks konvertavimas atliekamas atsižvelgiant į valiutos kursą, kuris gali kilti arba

kristi, <...> dėl tokių pokyčių skolos gražinimo laikotarpis gali pailgėti arba sutrumpėti ir prireikus gali būti pakeistas visų paskolos gražinimo įmokų dydis“.

- 24 2019 m. vasario 20 d. *Cour de cassation* priėmė penkiolika sprendimų, kuriais patvirtino *Cours d'appel* (Apeliacinis teismas) sprendimus, nusprendęs, kad *Helvet Immo* paskolos sutartyje yra apibrėžtas pagrindinis sutarties dalykas ir kad „su tokios rūšies paskola susijusi valiutos kurso rizika [turi] poveikį paskolos gražinimui“. Šiose bylose priimtuose sprendimuose, dėl kurių pateikti kasaciniai skundai, išsamiai aprašytas šio sprendimo III.1 punkte nurodytas *Helvet Immo* paskolos mechanizmas ir pripažinta, kad „sutartyje skaidriai [nurodyta], kaip konkrečiai veikia užsienio valiutos konvertavimo mechanizmas“, ir kad šiuo klausimu sąlyga yra aiški ir suprantama. Šie sprendimai grindžiami 2018 m. rugsėjo 20 d. Teisingumo Teismo sprendimu *OTP Bank ir OTP Faktoring* (C-51/17, EU:C:2018:750).
- 25 Kai kuriuose iš šių sprendimų daroma nuoroda į „pranešimą, kuriame pateikiamas skaičiais išreikštas valiutos kurso pokyčių poveikio paskolos gražinimui modeliavimas“, tačiau tai, ar toks pranešimas pateiktas, ar nepateiktas, neturi įtakos sprendimui. Savo išvadoje generalinis advokatas siūlė atsižvelgti į tai, ar jis pateiktas; be kita ko, jį pateikti reikalaujama vėlesniuose teisės aktuose (*Code de la consommation* L. 312-8 straipsnis, dabar – to paties kodekso L. 313-25 straipsnis), kad būtų galima įvertinti, ar ginčijamos sąlygos yra aiškios ir suprantamos.

IV. Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvai

1. Pagrindinis sutarties dalykas

- 26 Ginčijamoje sutartyje yra kelios sąlygos, nurodytos kaip valiutos konvertavimo mechanizmo dalis; pagal jas vartotojo mokamoms mėnesinėms įmokoms taikoma valiutos kurso rizika. Eurais mokamos mėnesinės įmokos yra nustatyto dydžio. Pakitus valiutos kursui, Šveicarijos frankais gražinama suma yra mažesnė nei ta, kuri nurodyta vartotojui pasirašant paskolos sutartį. Iš šios sumos pirmiausia padengiamos palūkanos.
- 27 Taigi pagal šią sutartį paskola išreikšta užsienio valiuta ir gražinama nacionaline valiuta; dėl šios sutarties atskirai nesiderėta. Pagal Sąjungos teisę, perkeltą į nacionalinę teisę, minėtas mechanizmas susijęs su pagrindiniu sutarties dalyku.
- 28 Ginčijamos sąlygos susijusios su palūkanų apmokestinimu, sąskaitų Šveicarijos frankais (apskaitos valiuta) ir eurais (mokėjimo valiuta) veikimu, taip pat su paskolos sutarties termino prailginimu. Tai rodo, kad, įvykus nepageidaujamiems valiutos kurso pokyčiams, vartotojas turi eurais sumokėti didesnę pagrindinės skolos sumą nei pasiskolino ir kad tomis mėnesinėmis įmokomis padengiamos beveik vien tik palūkanos, o likusi mokėtina pagrindinės skolos suma sumažėja tik nedidele dalimi.

- 29 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas kelia klausimą dėl savo turimos diskrecijos šių sąlygų klausimu: ar šios sąlygos turi būti laikomos nedaloma pagrindinio sutarties dalyko visuma, todėl, jeigu tos sąlygos yra aiškios ir suprantamos, jų negalima laikyti nesąžiningomis? Ar, atvirkščiai, reikia pripažinti, kad šios sąlygos atskirai gali būti vertinamos kaip nesąžiningos, išskyrus, kaip jau buvo nurodyta jurisprudencijoje, sąlygą, kad paskola gražinama užsienio valiuta?

2. Paskolos gavėjo susipažinimas su numatomomis ekonominėmis aplinkybėmis, kaip elementu, pagal kurį vertinamas sąlygos aiškumas ir suprantamumas

- 30 Paskolos gavėjui, regis, buvo suteikta daug informacijos prieš jam pasirašant paskolos sutartį. Iš bylos medžiagos matyti, kad toje pateiktoje informacijoje nurodyta, jog euro ir Šveicarijos franko santykis yra stabilus. Todėl vartotojas galėjo nuspręsti, kad jo įsipareigojimo rizika susijusi su kitais aspektais, apie kuriuos taip pat pranešė paskolos davėjas, kaip antai valiutos konvertavimo išlaidomis arba nustatyta palūkanų norma.
- 31 Paskolos pasiūlyme išsamiai aprašyta sistema, pagal kurią mėnesinėmis įmokomis eurais gražinama Šveicarijos frankais išreikšta paskola. Valiutos kurso rizika atsiranda derinant įvairias sąlygas. VE pabrėžia, kad pasiūlyme sąvoka „valiutos kurso rizika“ nevertinama.
- 32 Iš teismui pateiktų dokumentų matyti, kad nepalankiausių sąlygų finansų rinkose laikotarpiu kai kurios valiutos, ypač Šveicarijos frankas, buvo jos turėtojų saugumo nuo tokiomis aplinkybėmis būdingų svyravimų garantas. Atsižvelgiant į teismui pateiktus dokumentus, ši aplinkybė kreditoriui galėjo būti žinoma jam pasirašant paskolos sutartį – tai yra tikėtina atsižvelgiant į jo kompetenciją ir į jo, kaip profesionalaus kreditoriaus, turimas žinias.
- 33 Nacionalinės teisės aktuose ir jurisprudencijoje teismo prašoma objektyviai įvertinti pasiūlymą, neatsižvelgiant į šias aplinkybes, pavyzdžiui, pasitelkiant skaičiais išreikštą modeliavimą, parodantį valiutos kurso pokyčių poveikį su paskola susijusioms išlaidoms, tačiau tai nėra privaloma. Teisingumo Teismo jurisprudencijoje daroma nuoroda į sąvoką „skaidrumas“ nagrinėjant, ar sąlyga, kuri yra pagrindinio sutarties dalyko dalis, yra aiški ir suprantama.
- 34 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas kelia klausimą dėl konkretaus šios sąvokos taikymo paskolos gavėjui, kuris nežino, koks yra nepalankių ekonominių sąlygų poveikis valiutos kurso pokyčiams, ir kuriam turėjo arba neturėjo būti pranešta apie papildomą riziką, kylančią dėl ekonominių aplinkybių, kuriomis jis prisiėmė įsipareigojimą.
- 35 Netiesiogiai kyla klausimas dėl kreditoriaus sąžiningumo vertinimo, nes jis yra kompetentingas išanalizuoti tokius numatomus pokyčius. Atsižvelgdamas į tai, VE nurodo Šveicarijos centrinio banko ekonomines prognozes, kurios buvo

pateiktos anksčiau, nei pasirašyta paskolos sutartis; dabar jis mano, kad kreditoriui jos buvo žinomos.

Prejudiciniai klausimai

36 *Tribunal d'instance de Lagny-sur-Marne* (Lagji prie Marnos pirmosios instancijos teismas, Prancūzija) pateikia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos klausimus:

1. Ar Direktyvos 93/13 4 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad sąlygos, kuriose nustatyta, jog paskola gražinama mokant nustatyto dydžio įmokas ir šiomis įmokomis pirmiausia dengiamos palūkanos, taip pat numatyta prailginti sutarties terminą ir padidinti įmokas, kad būtų apmokėtas sąskaitos likutis, kuris [gali] gerokai padidėti dėl valiutų pariteto pokyčių, yra pagrindinis paskolos užsienio valiuta, kuri gražinama nacionaline valiuta, sutarties dalykas ir jų negalima vertinti atskirai?
2. Ar Direktyvos 93/13 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad dėl sąlygų, kuriose nustatyta, jog paskola gražinama mokant nustatyto dydžio įmokas ir šiomis įmokomis pirmiausia dengiamos palūkanos, taip pat numatyta prailginti [sutarties] terminą ir padidinti įmokas, kad būtų apmokėtas sąskaitos likutis, kuris [gali] gerokai padidėti dėl valiutų pariteto pokyčių, atsiranda didelis sutarties šalių teisių ir pareigų neatitikimas, pirmiausia dėl to, kad dėl šių sąlygų vartotojui kyla neproporcinga valiutos kurso rizika?
3. Ar Direktyvos 93/13 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį paskolos, išreikštos užsienio valiuta ir gražinamos nacionaline valiuta, sutarties sąlygų aiškumas ir suprantamumas sudarant sutartį turi būti vertinami remiantis numatomomis ekonominėmis aplinkybėmis – šiuo atveju 2007–2009 m. ekonominių sunkumų poveikiu valiutos kurso svyravimui, atsižvelgiant į profesionalaus kreditoriaus kompetenciją ir žinias bei sąžiningumą?
4. Ar Direktyvos 93/13 4 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį paskolos, išreikštos užsienio valiuta ir gražinamos nacionaline valiuta, sutarties sąlygų aiškumas ir suprantamumas turi būti vertinami patikrinus, kad profesionalus kompetencijos ir žinių turintis kreditorius pateikė vartotojui tik objektyvią ir abstrakčią, pirmiausia išreikštą skaičiais, informaciją, kurioje neatsižvelgiama į ekonomines aplinkybes, galinčias turėti poveikį valiutos kurso svyravimui?